

09

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2016-03-10

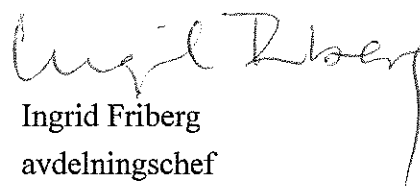
Äldreboendeplanering i region Västerort – reviderad 2016

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner äldreboendeplanen i region
Västerort avseende den del som berör Hässelby-Vällingby.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Ingrid Friberg
avdelningschef

Sammanfattning

Äldrenämnden har i uppdrag av kommunfullmäktige att varje år ta fram förslag till boendeplanering för äldre. De stadsdelsförvaltningar som ingår i region Västerort har tillsammans tagit fram underlag till en regional boendeplanering för äldre (se bilaga) där en bedömning görs av framtida behov av olika boendeformer för äldre samt en inventering av platser på befintliga vård- och omsorgsboenden och servicehus.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Avdelningen för beställare äldreomsorg,
funktionsnedsättning
och socialpsykiatri

Hässelby torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
stockholm.se

Bilaga

Äldreboendeplanering i region Västerort 2017, 2018-2019 med
utblick mot 2030/40

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för beställare äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Dessutom har de förvaltningar som ingår i region Västerort (Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby och Bromma) tillsammans tagit fram underlag till äldreboendeplanering i region Västerort 2017, 2018/2019 med utblick mot 2030/40.

Ärendet har även behandlats i samverkansgrupp med fackliga företrädare den 24 februari 2016 samt i pensionärsrådet den 29 februari 2016.

Bakgrund

Varje år ger kommunfullmäktige i uppdrag till äldrenämnden att ta fram förslag till en äldreboendeplan. De fyra stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby och Bromma som utgör region Västerort har tillsammans tagit fram underlag till en regional äldreboendeplan. I den görs en bedömning av framtida behov av olika boendeformer för äldre och en inventering av platser på befintliga vård- och omsorgsboenden, profilboenden och servicehus samt korttidsplatser.

Äldreboendeplanen ska även innehålla en inventering av befintliga lägenheter/platser, information om lokalernas standard och förslag på servicehus, lokaler eller boenden som bör avvecklas eller rustas upp. Dessutom ska den redovisa om någon nybyggnation planeras i området.

Ärendet

Bifogad äldreboendeplan bygger på Swecos framskrivning av äldreomsorgsbehovet perioden 2016-2040.

Av äldreboendeplanen framgår bland annat att det i Hässelby-Vällingby i kommunal regi alternativt i entreprenad drift finns 230 vård- och omsorgsplatser för demens och somatik. Det finns 29 probilboendeplatser, 127 servicehusplatser och 8 korttidsvårdsplatser i kommunal regi i stadsdelen. Servicehuset har i dagsläget många tomma platser, medan vård- och omsorgsboendena i dagsläget har en god beläggning. I äldreboendeplanen framgår att en huskropp vid Skolörtens vård- och omsorgsboende inte uppfyller Arbetsmiljöverkets krav gällande hygienutrymmen, enheten har inte heller tillräckliga personalutrymmen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner boendeplaneringen för äldre i region Västerort avseende den del som berör Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Äldreboendeplanering i region Västerort 2017, 2018-2019 med utblick mot 2030/40

Innehåll

Innehåll	2
Bakgrund	3
Befolkningsprognos för Västerort	3
<i>Äldreomsorgstagare</i>	3
Vård- och omsorgsboende i region Västerort	4
<i>Flyttströmmar region Västerort</i>	7
<i>Kö och lediga platser</i>	7
<i>Boendetider</i>	8
Behov av ombyggnationer och/eller större investeringar	8
Förslag på vård- och omsorgsboenden som bör avvecklas	10
Behov av nybyggnation	10
Korttidsvård- behov och utveckling	11
Profilboenden och boenden med särskilda inriktningar	12
Servicehus	12
Förelägganden från Arbetsmiljöverket	14
HVB-hem	14
SHIS- Stiftelsen Hotellhem i Sverige	14
Sammanfattning	15

Bakgrund

I stadens budget för 2016 betonas vikten av den stadsövergripande boendeplaneringen då respektive stadsdelsnämnd eller region inte kan tillgodose alla de olika behov och önskemål om äldreboende som efterfrågas. Framtidens vård- och omsorgsboenden för äldre måste fortsätta utvecklas för att motsvara de önskemål och behov som väntar. Utöver vård- och omsorgsboenden inriktade mot demens och somatik, påtalas behovet av profilboende för äldre med missbruksproblematik, psykisk funktionsnedsättning samt för äldre hemlösa med eller utan missbruksproblematik. Särskilt nämns behovet av vård- och omsorgsboende med särskild inriktning, benämnda intressentboende, som exempelvis hbtq-boenden och behovet av sådana boenden inom staden¹.

Befolkningsprognos för Västerort

Prognosen grundar sig på Stockholm Stads ordinarie befolkningsprognos framtagen 2015 av Sweco. Prognosen utgår från den faktiska befolkningen sista december år 2014. I Västerort, som utgörs av stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista, väntas stora ökningar av antal invånare i de olika åldersgrupperna. Fram till år 2040 beräknas antalet äldre över 80 år ha fördubblats jämfört med idag².

Alder	2015	2020	2030	2040
Totalt 65 +	30 850	34 950	44 360	54 270
65-79 år	22 740	26 570	31 500	37 370
80- år	8 110	8 380	12 860	16 900
85- år	4 630	4 140	6 080	8 660
90- år	1 930	1 740	1 860	3 310

Tabell 1. Befolkning i Västerort uppdelade på åldersgrupper. Källa: Sweco.

Äldreomsorgstagare

Prognosen av antalet äldreomsorgstagare baseras på prognos för befolkning, antagande om förbättring av folkhälsan och därmed minskad konsumtion av äldreomsorg. Prognosen tar inte hänsyn till eventuella kommande förändringar avseende biståndsbedömning, budgetramar eller avgiftsförändringar och de konsekvenser det medför. Prognosen utgår från nuvarande kunskap om

¹ Anvisningar för boendeplanering för äldre 2017, 2018-2019 med utblick mot 2030/40). Äldreförvaltningen.

² Framskrivning av äldreomsorgsbehovet perioden 2016-2040. SWECO.

hälsoförändring och demografisk utveckling³. Det kan också vara svårt att förutse behovet av äldreomsorg då exempelvis den tekniska utvecklingen kan öka möjligheterna till kvarboende och därmed påverka behovet av insatser i hemmet. Resultatet från forskningen inom exempelvis demenssjukdomar kan komma att minska behovet av exempelvis vård- och omsorgsplatser då allt fler har möjlighet att bo hemma längre med rätt medicin eller hjälpmedel. En ökad invandring kan däremot öka behovet av äldreomsorg.

Tabellen nedan visar dels det totala antalet äldreomsorgstagare i Västerort under prognosperioden, samt antalet estimerade äldreomsorgstagare på vård- och omsorgsboende med heldygnsoomsorg.

År	2015	2020	2030	2040
Totalt, netto	5 378	5 310	6 160	7 370
Vob med heldygnsoomsorg	1 322	1 290	1 480	1 870

Tabell 2. Prognos för äldreomsorgstagare totalt i Västerort inom boende, hemtjänst och dagverksamhet, samt antal äldre på vård- och omsorgsboende med heldygnsoomsorg.

Källa: Sweco

Vård- och omsorgsboende i region Västerort

Inom regionen finns idag elva vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi eller på entreprenad. Detta motsvarar totalt 765 bostäder, varav 510 platser är för äldre med demenssjukdom.

Stadsdel	Vård- och omsorgsboende	Antal platser	Driftform	Fastighetsägare
Hässelby-Vällingby	Koppargården	79 demens 58 somatik	Egen regi	Micasa
Hässelby-Vällingby	Skolörten/valörten	48 demens	Egen regi	Micasa
Hässelby-Vällingby	Hässelgården	45 demens	Entreprenad. Avtalet gäller till 2017-01-31.	Micasa
Bromma	Sörklippan	44 demens	Egen regi	Micasa
Bromma	Brommagården	15 demens 21 somatik	Egen regi	Micasa
Bromma	Mälarbacken	139 demens 100 somatik	Egen regi	Micasa

³ Framskrivning av äldreomsorgsbehovet perioden 2016-2040. SWECO.

Spånga-Tensta	Fristad vård- och omsorgsboende	22 demens	Entreprenad till 2017 +2+2	Micasa
Spånga-Tensta	Elinsborgs vård- och omsorgsboende	37 demens	Entreprenad till 2018	Micasa
Rinkeby-Kista	Kista	52 somatik 41 demens	Entreprenad till 2016 +2+2	Micasa
Rinkeby-Kista	Rinkeby	8 somatik 24 demens	Egen regi	Familjebostäder
Rinkeby-Kista	Akalla	16 somatik 16 demens	Entreprenad till 2017	Micasa
	Profilboende	Antal platser	Driftform	Fastighetsägare
Hässelby-Vällingby	Liviagården (profil: äldrepsykiatri)	29	Egen regi	Micasa
Bromma	Mälarbacken Profil: äldrepsykiatri)	26	Egen regi	Micasa
	Korttidsvård	Antal platser	Driftform	Fastighetsägare
Hässelby-Vällingby	Koppargården	8	Egen regi	Micasa
Bromma	Mälarbacken	17	Egen regi	Micasa
Bromma	Pensionat Kinesen (kommunövergripande verksamhet)	4	Egen regi	Micasa
Spånga-Tensta	Elinsborgs vård- och omsorgsboende <i>Linnean</i>	10	Entreprenad till 2018	Micasa
	Servicehus	Antal lägenheter	Driftform	Fastighetsägare
Hässelby-Vällingby	Skolörten	127	Egen regi	Micasa
Spånga-Tensta	Fristad	153	Entreprenad till 2016-09-30. Förnyad upphandling pågår, ny avtalstid 3+2+2+2	Micasa
Spånga-Tensta	Tensta servicehus	48	Egen regi	Micasa
Rinkeby-Kista	Kista servicehus	181	Egen regi	Micasa

I Hässelby-Vällingby ligger Koppargårdens vård- och omsorgsboende, som drivs i kommunal regi. Boendet har 137 lägenheter, fördelat på fem våningsplan. 1 december 2015 stod tre personer i kö till vård- och omsorgsboendet. Skolörtens vård- och omsorgsboende (Vallörten) med demensinriktning drivs i

kommunal regi och har totalt 48 lägenheter. 1 december 2015 stod två personer i kö till boendet. Delar av Skolörtens vård- och omsorgsboende (Vallörten) är i behov av upprustning då en huskropp med totalt 16 lägenheter inte har godkända hygienutrymmen. Dessutom har vård- och omsorgsboendets samtliga tre huskroppar dåliga personalutrymmen. En dialog förs med Micasa om Skolörtens vård- och omsorgsboendes framtid. Men hänvisning till detta är det förvaltningens mening att den huskropp med icke godkända hygienutrymmen ska avvecklas. Planeringen är att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd under våren 2016 föreslås fatta beslut om avveckling av den berörda huskroppen. Hässelgårdens vård- och omsorgsboende, som drivs på entreprenad av Kosmo, är ett demensboende. I december 2015 stod ingen person i kö till boendet.

I *Bromma* öppnade Ersta Diakoni i oktober 2015 ett vård- och omsorgsboende inom redan befintliga Tunets trygghetsboende; Hannahemmet. Boendet har totalt 54 platser varav 18 somatiska och 36 demens och vänder sig i första hand till finsktalande äldre. I december stod totalt 10 personer i kö till Hannahemmet. På Nockebyhöjdens vård- och omsorgsboende pågår ombyggnation vilken beräknas vara helt klar under 2016. Antalet lägenheter kommer då att ha minskat från 87 till 67 totalt. Ombyggnationen av den somatiska delen är klar och inflyttningsstoppet hävt. Antalet platser har minskats till 20. Efter slutförd ombyggnation kommer antalet demensplatser ha ökat till 47. Minskningen av antalet somatiska platser på Nockebyhöjden täcks till viss del av Hannahemmet men kan också medföra att behovet av att köpa platser utanför stadsdelen kan komma att öka, speciellt då Hannahemmet i första hand vänder sig till finsktalande.

I *Spånga-Tensta* har förvaltningen haft en viss överetablering av demensplatser och periodvis har heller ingen kö funnits. Därför har ett tilläggsavtal till Kavat Vårds entreprenadavtal gällande driften av Elinsborg och korttidsboendet Linnean tecknats med överenskommelse om en neddragning av tre demensplatser, så länge efterfrågan av dessa inte finns. Samtidigt har korttidsplatserna utökats med tre platser för att möta stadens efterfrågan av sådana platser. Trots denna förändring av antalet demensplatser i stadsdelen har under perioder flera tomma platser funnits på framför allt Elinsborgs vård- och omsorgsboende i Tensta, som vid mätning i december hade två personer i kö.

omsorgsboende. I dagsläget tillgodoses en stor del av de behov av omsorg som äldre utrikesfödda har genom insatser från deras anhöriga som haft möjlighet att anställas inom hemtjänsten. Från och med 1 januari 2016 upphörde möjligheten för nyanställningar av anhöriga inom hemtjänsten. På sikt torde fler av dessa äldre flytta till ett vård- och omsorgsboende. Kista vård- och omsorgsboende med 93 platser drivs på entreprenad av Attendo. Akalla vård- och omsorgsboende med 32 platser, därav 16 demensplatser, drivs även det på entreprenad av Attendo.

Flyttströmmar region Västerort

Valfrihetssystemet i Stockholm Stad gör det möjligt för äldre att fritt välja vilket boende de önskar när de fått beslut om beviljad plats utifrån individuellt och aktuellt behov. Systemet kan medföra svårigheter att förutse den äldres val av vård- och omsorgsboende. En stor del av de äldre väljer att bo kvar inom sin region. I Västerort var 70 procent av de som bodde på regionens vård- och omsorgsboenden äldre som ursprungligen bott i regionen vid mätperioden november 2015. Regionen köpte totalt 375 platser utanför regionen varav 52 i andra kommuner.

Kö och lediga platser

Vid bifall på ansökan om plats på vård- och omsorgsboende kan den äldre ställa sig i kö till maximalt tre boenden. Det finns möjlighet att stå kvar i kö till önskat boende efter inflyttning till annat boende. Aktuellt kö- läge till vård- och omsorgsboende i region Västerort uppgick till 140 stycken personer den 1 december 2015. Av dem stod 92 stycken i kö till boende med demensinriktning. Vid mätningen var totalt 13 lägenheter outhyrda varav 11 gällde demensplatser.

I *Hässelby-Vällingby* stod 30 personer i kö till stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden varav 22 stycken från Hässelby-Vällingby.

I *Bromma* stod samma period totalt 81 stycken i kö till stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden, varav 35 stycken från Bromma.

I *Spånga-Tensta* stod 16 stycken i kö till stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden varav 7 stycken från Spånga-Tensta.

I *Rinkeby-Kista* stod 13 personer i kö till stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden varav 12 stycken från Rinkeby-Kista.

Boendetider

Sweco konstaterar att det finns stora skillnader i mediantider avseende boendetid mellan män och kvinnor i samma ålder, och en förändring i denna struktur kan innebära en betydande förändring av mediantiderna. För en 87-årig vårdtagare i somatisk vård förväntas mediantiden fram till avslut med anledning av dödsfall vara 501 dagar för kvinnor och 241 dagar för män. Resultaten visar alltså att en förändring i könsstrukturen kan ha en stor påverkan på medianboendetiderna⁴.

Perioder i boenden med somatisk inriktning avslutas snabbare än i boenden med demensinriktning. Detta gäller generellt för hela staden. Av perioder startade i boenden med somatisk inriktning har över 16 procent avslutats inom en månad, över 25 procent inom två månader och 32 procent inom tre månader. Över hälften har avslutats inom tolv månader och nästan 70 procent inom 24 månader. Efter 24 månader har cirka 50 procent avslutats i boenden med demensinriktning. På boenden med somatisk inriktning är personen något äldre vid inflyttning än på boenden med demensinriktning (71 procent respektive 58 procent är 85 år eller äldre vid periodens start)⁵.

För perioden 2010-2012 startades 1700 stycken boendeperioder i Västerort. Av dem hade ca 60 procent avslutas inom 24 månader.

Behov av ombyggnationer och/eller större investeringar

En dialog förs med Micasa om framtiden för Skolörtens vård- och omsorgsboende (Vallörten) i *Hässelby-Vällingby*. Detta på grund av att delar av enheten är i behov av upprustning då en huskropp med totalt 16 lägenheter inte har godkända hygienutrymmen. Dessutom har vård- och omsorgsboendets samtliga tre huskroppar dåliga personalutrymmen.

I *Bromma* pågår ombyggnation av Nockebyhöjdens vård- och omsorgsboende vilket beräknas vara helt klart under 2016. Antal lägenheter kommer då att ha minskat från 87 till 67 stycken. Ombyggnationen av den somatiska delen är klar och tidigare

⁴ Boendetider i vård- och omsorgsboende i Stockholm Stad, 2015-10-27. Sweco.

⁵ Boendetider i vård- och omsorgsboende i Stockholm Stad, 2015-10-27. Sweco

inflyttningsstopp hävt. Antalet platser har minskat till 20. När ombyggnationen är slutförd kommer antalet demensplatser att ha ökat till 47 stycken.

Inom *Spånga-Tensta* finns i dagsläget en viss överkapacitet vid servicehusen. I dialog med Micasa har förvaltningen framfört att omfattande renoveringsbehov av vård- och omsorgsboendenas och servicehusens lokaler föreligger. Förvaltningen har även påtalat vikten av att hålla lokalerna väl underhållna och attraktiva för att minska de svårigheter som finns för att hyra ut lägenheterna omgående utifrån områdets socioekonomiska karaktär. Det är även viktigt för staden och stadsdelen att hålla en hög boendestandard för att i kombination med en god arbetsmiljö leva upp till stadens ambition om att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. I stadsdelen finns även flera privata vård- och omsorgsboenden med dygnet runt omsorg, belägna i samma fastighet som Tensta servicehus. Två av husen i fastigheten är i behov av stambyte inom en snar framtid och i samband med det behöver även badrummen renoveras för att uppnå dagens standard.

I Rinkeby-Kista har nämnden i april 2015 uppdragit åt Micasa att planera ett helt nytt vård- och omsorgsboende i Rinkeby vilket ska ersätta det nuvarande. Stadsdelen har en hög andel äldre som är utrikesfödda och det är därför viktigt att det nya boendet innefattar avdelningar med både språklig och/eller kulturell inriktning och kompetens. Även möjlighet till parboende bör beaktas. Behovet beräknas till 52 platser med heldygnsomsorg.

Kista vård- och omsorgsboende med totalt 93 platser drivs på entreprenad av Attendo. Avtalet sträcker sig fram till hösten 2016 med möjlighet till två års förlängning. Med anledning av Arbetsmiljöverkets inspektion 2013 pågår en ombyggnad för att säkerställa en god arbetsmiljö i fråga om badrumsutrymmena. Förvaltningen har tillsammans med Micasa planerat för ombyggnad av samtliga badrum och de boende kommer därför att etappvis evakueras till lägenheter i Kista servicehus som ligger i fastigheten intill och har anpassats för ändamålet. Hela ombyggnaden av vård- och omsorgsboendet beräknas vara klar till sommaren 2017 och Kista kommer därefter att behållas som ett vård- och omsorgsboende.

Akalla vård- och omsorgsboende med 32 platser, varav 16 är demensplatser, drivs även det som entreprenad av Attendo. Det avtalet sträcker sig till och med hösten 2017. Akalla vård- och omsorgsboende planerar också för ombyggnad av badrum i de flesta

lägenheter på grund av ett tidigare föreläggande från arbetsmiljöverket. Planen är att de boende på Akalla vård- och omsorgsboende ska evakueras till de anpassade lägenheterna på Kista servicehus under den kommande ombyggnationen när de boende från Kista vård- och omsorgsboende flyttat tillbaka.

Förslag på vård- och omsorgsboenden som bör avvecklas

I Västerort är stadsdelarnas samlade bedömning att utbudet av vård- och omsorgsboende inom regionen kan tillgodose behovet under de närmaste åren. Det finns däremot ett behov av upprustning av befintliga boenden, alternativt nybyggnad, för att långsiktigt möta framtida behov samt för att tillgodose rådande myndighetskrav. En möjlighet är att vissa boenden kan ändra inriktning/utbud för att möta ett annat behov än idag. En tendens till en mindre överetablering av demensboendeplatser ses inom Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning då flera lediga platser under lång tid funnits på Elinsborgs vård- och omsorgsboende.

Behov av nybyggnation

Behovsutvecklingen inom äldreomsorgen de kommande åren ställer krav på en kontinuerlig och flexibel anpassning av stadens verksamheter. En långsiktig planering krävs för att anpassa stadens boenden för att möta framtida behov och önskemål. Förutom demografiska förändringar har också boendetiderna blivit allt kortare vilket påverkar behovet av platser inom vård- och omsorgsboende. Regionen kan inte förutse hur privata aktörer kommer att etablera, alternativt avveckla verksamheter vilket bidrar till osäkerhet i planeringen. Ytterligare en svårighet är att en stor andel av fastigheterna i regionen inte klarar de myndighetskrav som ställs på boendets utformning och att Arbetsmiljöverket beslutar om förbud att utföra omvårdnadsarbete med vitesföreläggande. Bebyggelsen i en stor del av Västerort, främst i Bromma och Hässelby-Vällingby, består av trevåningshus utan hiss vilket medför att många äldre får en sämre förutsättning för ett självständigt liv.

Det behöver skapas alternativ för de äldre som önskar och behöver ett mer tillgängligt boende. Sannolikt kommer det att finnas behov av en fortsatt utveckling av seniorboende och trygghetsboende i olika upplåtelseformer som ett komplement för de personer som inte är i behov av heldygnsomsorg.

Nybyggnation planeras i *Rinkeby-Kista*. Rinkeby vård- och omsorgsboende ersätts med ett nytt vård- och omsorgsboende. Planen är att det nya boendet ska stå klart under 2019. Micasa planerar att bygga för 74 platser medan stadsdelsförvaltningen bedömer att 52 platser täcker behovet.

Korttidsvård- behov och utveckling

Antalet befintliga korttidsplatser i Västerort är ojämnt fördelat mellan stadsdelarna. Detta medför att stadsdelar inom regionen, som exempelvis Bromma, behöver köpa platser utanför regionen, trots att de egna platserna väl motsvarar behovet. En trend är att frågan om att ta emot yngre personer på korttidsboende ställs allt oftare. Staden bör därför ta ett samlat ansvar för att tillgodose behovet av korttidsplatser för denna målgrupp, då de kan ha andra behov och önskemål än den äldre gruppen.

I *Hässelby-Vällingby* finns i dagsläget åtta avlastnings- och korttidsplatser i stadsdelsområdet, beläget på Koppargårdens vård- och omsorgsboende. Enheten kan, om behovet finns, öppna ytterligare nio platser. Förvaltningen köpte 7 273 korttidsdygn under 2015. Förvaltningen ser över möjligheterna att öppna en palliativ enhet under förutsättning att läkarresurserna kan utökas och att förvaltningen hittar en ersättningsform för hyreskostnader.

Bromma driver Mälarbackens korttidsvård i egen regi med totalt 17 platser uppdelade på två enheter för demens och somatik. I stadsdelen finns även Pensionat Kinesen vilket är en kommunövergripande verksamhet med fyra platser för avlastning av anhöriga som vårdar en närstående med demenssjukdom. Under 2015 köpte förvaltningen totalt 5 544 korttidsvårdsdygn.

I *Spånga-Tensta* stadsdelsområde ligger korttidsboendet Linnean vilket drivs på entreprenad av Kavat Vård AB. Korttidsboendet omfattar tio platser och får alltför många förfrågningar om att ta emot personer yngre än 65 år. Yngre personer har andra behov och sociala nätverk och i dagsläget får dessa personer vistas tillsammans med äldre personer med till exempel demensproblematik. Som tidigare nämnts bör därför staden ta ett samlat grepp för att tillgodose behovet hos denna målgrupp. Förvaltningen köpte totalt 1 624 korttidsvårdsdygn under 2015.

Rinkeby-Kista har inget eget korttidsboende utan köper platser, de flesta inom västerort och då främst inom Spånga-Tensta. Under 2015 har förvaltning köpt 1 715 korttidsdygn. Behovet av

korttidsvård inom stadsdelen bedöms inte öka närmaste åren. Däremot behöver formerna för korttidsvård utvecklas för att möta kommande behov. Många av de äldre som idag flyttar till ett vård- och omsorgsboende är så sjuka att boendetiden redan vid inflyttning beräknas bli kort. Att i dessa fall kräva kontraktskrivning och möblering av bostaden kan upplevas som oetiskt. Ett alternativ skulle kunna vara att regionen inrättar en typ av äldreboende som fungerar som ett mellanting mellan korttidsvård och permanent boende.

Profilboenden och boenden med särskilda inriktningar

I region Västerort har det tidigare funnits behov av profilboende med platser för finsktalande äldre, men detta bedöms vara tillgodosett i och med att Hannahemmet i Bromma stadsdelsområde öppnats. Det finns ett behov av att utveckla profilboenden med inriktning mot personer med dubbeldiagnoser som psykiatrisk sjukdom, likaså att inom delar av regionen utveckla profilboenden med språklig och kulturell inriktning. Utifrån stadsdelsområdenas befolkningsstrukturer i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta där en hög andel äldre är utrikesfödda är regionens bedömning att det kommer att finnas behov av att utveckla mindre boendeenheter med språk- och kulturinriktningar.

I *Spånga-Tensta* driver Kavat Vård AB fyra enheter i egen regi i anslutning till Tensta servicehus. En enhet är inriktad mot arabisktalande äldre med nio platser för somatiskt sjuka. Tre enheter är inriktade mot persisktalande äldre med nio platser för somatiskt sjuka och 18 platser för personer med demensproblematik.

I *Rinkeby-Kista* planeras ett nytt vård- och omsorgsboende stå klart 2019. En möjlig profil är somalisk språk- och kulturinriktning. I stadsdelsområdet har det även uppstått behov av en boendeform riktad mot yngre äldre med missbruks- och/eller psykisk problematik, med fokus på stöd i stället för vård och omsorg.

Servicehus

Trenden i regionen är att efterfrågan på servicehus minskar. *Bromma* har avvecklat samtliga servicehus. Regionen ser därför över möjligheten att anpassa antalet servicehuslägenheter utifrån efterfrågan. En möjlighet är då att ett antal av de lägenheter som idag finns i servicehus görs om till korttidsplatser. En viktig fråga för de befintliga servicehusen i regionen är den allmänna standarden

i hygienutrymmena och flera servicehus är i behov av upprustning/renovering.

I *Hässelby-Vällingby* ligger Skolörtens servicehus med totalt 127 lägenheter. I december 2015 fanns fler än 20 tomma lägenheter på servicehuset varav flera av dem var inflyttningsklara.

Spånga-Tensta har två servicehus; Fristad servicehus och Tensta servicehus. Lägenheterna i Tensta servicehus har en längre tid varit svåruthyrda och vid mätningen 1 december 2015 var 13 av 48 lägenheter outhyrda. Detta kan nämnas mot bakgrund att servicehuset har totalt 48 lägenheter. Under 2015 har antalet outhyrda lägenheter legat mellan 8 och 16 stycken, vilket är ett mycket stort antal baserat på servicehusets totala kapacitet.

Även lägenheterna i Fristad servicehus har en längre tid varit svåruthyrda och vid mätningen den 1 december 2015 var 22 av 153 lägenheter lediga. Under året har antalet outhyrda lägenheter legat på mellan 11 och 22 stycken. Då Fristad byggdes på 1980-talet är fastigheten av relativt god standard men det finns brister i hygienutrymmena beroende på att de är för små. Tidigare år fick varje region i uppgift att föreslå ett servicehus som ska bestå under den tid övriga övergår till att bli trygghetsboenden. Förvaltningarna i Västerort kom då tillsammans fram till att föreslå Fristad servicehus. Nuvarande entreprenadavtal upphör utan möjlighet till förlängning sista september 2016. Stadsdelsnämnden fattade i december 2015 beslut om förnyad upphandling och det nya avtalet kommer då att löpa på 3+2+2+2 år. Förvaltningen gör bedömningen att det totala behovet av servicehuslägenheter inom stadsdelen kan tillgodoses inom Fristad servicehus. Frågan om avveckling och återlämning av Tensta servicehus, Elinsborgsbacken 7, till Micasa för andra, mer angelägna boendeändamål bör utredas.

I *Rinkeby-Kista* finns Kista servicehus som har kapacitet att inrymma 181 boende. Servicehuset har intagningsstopp sedan juni 2014 med anledning av att lägenheterna används för evakuering av andra boenden inom stadsdelsområdet. Dessförinnan var ca 50 av de 181 platserna outnyttjade under flera år. När samtliga evakueringar är genomförda planeras Kista servicehus bestå i komprimerad form och ha plats för 96 boende.

Förelägganden från Arbetsmiljöverket

I *Hässelby-Vällingby* har Skolörtens vård- och omsorgsboende ett föreläggande. Boendet är i behov av upprustning då hygienutrymmen inte uppfyller Arbetsmiljöverkets krav. Förvaltningen för dialog med Micasa om delar av boendet kan användas till annan verksamhet.

I *Rinkeby-Kista* har Kista vård- och omsorgsboende ett föreläggande från arbetsmiljöverket på grund av hygienutrymmena. Med anledning av detta pågår nu evakuering inför kommande renovering.

Även Akalla äldreboende har ett föreläggande från Arbetsmiljöverket om ombyggnad av badrummen i de flesta av lägenheterna.

Kista vård- och omsorgsboende med 93 platser drivs på entreprenad av Attendo. Avtalet sträcker sig fram till hösten 2016 med förlängning två år i taget. Arbetsmiljöverket har vid en inspektion 2013 funnit att inget av badrummen i de 93 lägenheterna uppfyller krav för god arbetsmiljö och har ställt krav på ombyggnad.

HVB-hem

Under 2015 köpte *Hässelby-Vällingby* sju platser på HVB-hem. Samtliga platser köptes i annan kommun och gällde totalt sju individer.

Bromma köper för närvarande 4 platser på HVB-hem för personer över 65 år. Dessa personer har beviljats denna boendeform av socialpsykiatri innan 65 års ålder och har ofta bott länge i sina boenden. Boendena drivs av privata aktörer, de flesta belägna utanför Stockholms stad. Av de 4 köpta platserna köps 3 av utförare i andra kommuner. Ytterligare 6 personer bor kvar på HVB-hem men med beslut om permanent boende med heldygnsomsorg.

Spånga-Tensta köper för närvarande 3 platser i annan kommun på HVB-boende för personer över 65 år.

Rinkeby-Kista köper i dagsläget 9 platser på HVB-hem.

SHIS- Stiftelsen Hotellhem i Sverige

SHIS erbjuder boenden för stockholmare som av ekonomiska eller sociala skäl har hamnat utanför den ordinarie bostadsmarknaden. I

regionen är det i dagsläget en stadsdelsförvaltning som bekostar platser på SHIS; *Rinkeby-Kista*, som köper 4 platser.

Sammanfattning

I Västerort väntas stora ökningar av antal invånare i de olika äldre åldersgrupperna. Fram till år 2040 beräknas antalet äldre över 80 år ha fördubblats jämfört med idag. Andelen äldreomsorgstagare med behov av plats på vård- och omsorgsboende estimeras till 1 870 personer år 2040; en ökning på drygt 40 procent. I Västerort var 70 procent av de äldre på boende inom regionens vård- och omsorgsboenden, äldre som ursprungligen bott i regionen vid mätperioden november 2015. Det visar att en stor del av de äldre väljer att bo kvar inom sin region.

Aktuellt kö- läge till vård- och omsorgsboende i regionen uppgick till 140 stycken individer den 1 december 2015. Av dem stod 92 stycken i kö till boende med demensinriktning. Vid mätningen var totalt 13 lägenheter outhyrda varav 11 gällde demensplatser.

För perioden 2010-2012 startades 1700 stycken så kallade boendeperioder i Västerort. Av dem hade ca 60 procent avslutas inom 24 månader.

I regionen har fyra vård- och omsorgsboenden för närvarande förelägganden från arbetsmiljöverket.

Ett antal boenden är i behov av ombyggnad/renovering och beror till stor del på att det finns brister i hygienutrymmena. En nybyggnation är planerad i Rinkeby-Kista där ett nytt vård- och omsorgsboende ska byggas och ersätta det nuvarande.

Det behöver skapas alternativ för de äldre som önskar och behöver ett mer tillgängligt boende. Sannolikt kommer det att finnas behov av en fortsatt utveckling av seniorboende och trygghetsboende i olika upplåtelseformer som ett komplement för de personer som inte är i behov av heldygnsomsorg.

Antalet befintliga korttidsplatser i Västerort är ojämnt fördelat mellan stadsdelarna. Detta medför att stadsdelar inom regionen, som exempelvis Bromma, behöver köpa platser utanför regionen, trots att de egna platserna väl motsvarar behovet. En trend är att frågan om att ta emot yngre personer på korttidsboende ställs allt oftare. Staden bör därför ta ett samlat ansvar för att tillgodose

behovet av korttidsplatser för denna målgrupp, då de kan ha andra behov och önskemål än den äldre gruppen.

Det finns ett behov av att utveckla profilboenden med inriktning mot personer med dubbeldiagnoser som psykiatrisk sjukdom, likaså att inom delar av regionen utveckla profilboenden med språklig och kulturell inriktning.

Trenden i regionen är att efterfrågan på servicehus minskar. *Bromma* har avvecklat samtliga servicehus. Regionen ser därför över möjligheten att anpassa antalet servicehuslägenheter utifrån efterfrågan. En möjlighet är då att ett antal av de lägenheter som idag finns i servicehus görs om till korttidsplatser. En viktig fråga för de befintliga servicehusen i regionen är den allmänna standarden i hygienutrymmena och flera servicehus är i behov av upprustning/renovering.